

Tromsø Husflidslag gjennom 90 år

For laget, skrevet av Marie Vassnes.

Tromsø Husflidslag har lagt bak seg et langt liv. Den 7.februar 1922 ble laget stiftet. Tida da var langt annerledes enn den er i dag. Nesten alt man hadde bruk for av klær, tekstiler og arbeidsredskaper ble laget for hand i hjemmene. Det var en dyd av nødvendighet at familiene kunne sitt handverk: Karding, spinning, veving, strikking, søm, skomakerarbeid, smedig m.m.

For å ta vare på de ulike ferdigheter, ble det dannet et husflidslag. Først ble det dannet et interimstyre som besto av kjente personer.

-overingeniør Haaland, direktør for Kraftforsyningen

-rektor Riksheim, Tromsø Gymnas

-banksjef Jakobsen, Tromsø Sundets Sparebank

Dette var ingen "dameklubb" I takt med datiden, var det stort sett menn som styrte og hadde avgjørende makt. Damene kom til mange år senere. Lagets hovedmål: Fremme virksomheten for husflid og håndverk.

Lagets arbeid kom i gang. Medlemsmøter og styremøter ble holdt rundt omkring i byen på Sagatun, Kaffistova (brant i 1969), skoler og lignende. Første års kontingent ble fastsatt til 3 kr. Senere ble den økt til 7 kr og etter ei tid ble det 15 kr.

15. mars 1924 ble det besluttet i styret å opprette et husflidsutsalgs. Lokaler fant de i Holstgården i Sjøgata.

Her kunne de som laga varer få solgt sine produkter.

I 1930 var årsomsetningen på 8111 kr.

Kurs ble satt i gang, og de ble holdt i forskjellige teknikker. Vevkurs var særlig populært (holdt på Nordskolen).

I 1933 deltok 15 elever, og kursavgiften var 25 kr. Det var ei egen vevkursnemnd som sto for gjennomføringen, og det ble holdt utstilling etter kursene. Det var viktig for kunngjøringen av kursene.

Sømkurs ble holdt på lærerskolen.

Andre temaer var sprang, grindveving og behandling av ull. Arbeidsstuer for barn ble holdt på folkeskolen.

1940 – 1947. Så kom krigsårene, møtevirksomhet ble forbudt og lagsarbeidet ble lagt ned i disse årene.

Styremøte 5. april var det siste før krigen og i april 1947 startet de igjen. Da ble laget gjenreist.

Laget søkte midler og fikk 500 kr. Fra Oscar 2. legat.

Husflidsskole ble et nytt tema å arbeide for i 1950-årene. Dette var et samarbeid med Fylkeshusflidslaget, og etter hvert kom skolen i gang i Målselv. Det var en skole med internat for elever fra hele fylket.

1950. Fylkeslaget holdt årsmøte på Finnsnes, og Tromsø Husflidslag hadde utsendinger her for første gang.

Bunadsarbeidet ble tatt opp som tema for første gang. Det var et ønske at Troms måtte få sin egen bunad. På Museet mente man at det måtte bli ei "finnkofte". Men det var ikke aktuelt for laget. Elvine Balsvik hadde funnet mange gamle tøyprøver fra Senja og der omkring

Arvid Enoksen – daværende styrer for laget – hadde også reist rundt og samlet prøver, så til sammen hadde de 150 prøver av ulike tekstiler. Dette dannet grunnlaget for det videre arbeid. Det ble valgt ei nemnd som skulle arbeide videre med Tromsbunaden. Kari Stangnes var et sentralt medlem av denne nemnda.

Tromsø Husflidslag vokste. I 1966 var det 123 medlemmer, menn og kvinner. Mange var trofaste medlemmer av laget. Et fast sted å møtes var et sentralt ønske. Løsningen ble en gammel stall i Skippergata 11, et uthus til Knudsen-gården. Daværende lagleder var Rønnaug Ytreberg. Huset måtte repareres, og styret satte i gang arbeidet med å skaffe penger. Rønnaug Ytreberg reiste egenhendig ned til departementet i Oslo for å søke midler fra Norsk Kulturråd. Omsider fikk de 150000 kr totalt, inkludert litt fra Tromsø kommunen og Troms Fylkeskommune. Riksantikvaren skulle være behjelpelig med arbeidet. Sånt tar tid! Riksheim var leder av byggekomiteen.

I 1974 sto bygget ferdig, og leieavtalen med eieren ble underskrevet for 20 år. Arealet var på 137 kvm med en årlig leie på 8288 kr pr. år.

"Stallen" ble et godt sted å være. Her var det 2 vevstuer, 1 møterom, et lite kjøkken og en 5-seters utedo som ble kontor. Toalettrom kom i tillegg som erstatning for utedoen. Husflidslagets utstyr kunne samles på ett sted. Rønnaug Ytreberg gjorde en god jobb for laget. Hun levde og åndet for sine oppgaver, men hun hadde mange gode hjelpere!

Leiekontrakten for Skippergata 11 gikk ut i 1994 og eierne ville ikke fornye den, så laget måtte ut på leting etter nye lokaler. Det gamle Kysthospitalet på Strandveien 95 ble omgjort til et kunstsenter etter at Sykehuset flyttet ut til sitt nye bygg. "Kysten" ble aktuell for oss, og her fikk laget leie 150 kvm. Her ble det plass til kurs- og møterom, ei vevstue og litt lagerplass.

Her pusset vi opp rommene vi skulle leie. Vi leide en kar til å panele tre rom (12600 kr), malte, la belegg på golvene, og det ble fint etter hvert. Alt dette arbeidet ble utført på dugnad av medlemmene våre og en del av våre menn hjalp til! Det var ei slitsom men trivelig tid,

Og vi var storfornøyd da vi kom på plass.

11. des. 1993 flytta vi ut av Skippergata 11. Vi leide folk til flyttinga, og vaska rundt etterpå.

8. febr. 1994 holdt vi årsmøte i de nye lokalene på Kysten. (på dagen 82 år etter stiftelsen).

Når vi nå feirer 90-årsjubileet, har vi vært her i 18 år.

Medlemstallet har økt som en naturlig del av medlemsutviklingen.

Antall menn var likt fordelt med antall kvinner i starten av laget, men det har endret seg totalt. I dag er det ingen mannlige medlemmer.

Kursrekka har vært lang og allsidig. Mest populært har vært veving med inntil 200 t kurs.

Ellers kan nevnes: Sømkurs, billedvev, flensvev, batikkfarging, plantefarging, broderi i ulike teknikker, porselensmaling, bandveving, brikkeveving, organiserte utstillinger, lappeteknikk, karding og spinning, dokkekurs, lefse- og flatbrødbaking, knivlaging, skinnsøm, strikking, hekling, stofftrykk med broderi, nupereller, ryeknytting, og sikkert enda flere.

Kjente navn i lagets arbeid gjennom tidene:

Rektor Riksheim- sekretær fra 1922 og mange år framover, leder av byggekomiteen i Skippergata 11.

Banksjef Anton Jacobsen Kasserer

Astrid Berg Jensen, Rønnaug Ytreberg, Torbjørg Østgård og Marie Vassnes Styremedlemmer og æresmedlemmer gjennom mange år

Kari Stangnes: medlem av bunadsnemnda for Troms-bunaden

Olaug Åsland og Aud Toften: styreverv og opphav til Tromsø-votten

Ågot Johansen, Kari Fosslund, Astrid Bratvold, Inger Borud, Kjersi Marhaug, Ruth Pedersen, Alic Jensen: styreverv og medlemmer i mange år.

Årene endrer seg, og husflidslaget følger trender i samfunnet ellers. Vi skal leve lenge, vi - så det gjelder å stå på for i kunne leie et sted å være. Det trengs økonomi til å komme videre. Loddsalg, loppemarked, salg av produkter som medlemmene lager, kaffesalg og kaker gir oss tiltrengte midler!

Vi satser på å nå 100 år!